

DE VISDIEF: ZONDAGSTROUW AAN EEN FOURAGEERPLAATS

Willem van der Waal

Het is 3 juli 1988, negen uur 's ochtends. Het KNMI meldt via de radio veel buien en wind. Het klopt wonderwel, de buien zijn zwaar en de wind is 6-7 Beaufort. Geen zondag om er op uit te trekken.

De gracht voor mijn huis, het Entrepotdok in hartje Amsterdam, ligt bij deze windrichting geheel in de luwte en is zelfs nu zo glad als een spiegel. Ik kijk uit het raam in de hoop een nieuwe raamsoort te scoren. Het levert, behalve de gebruikelijke vogels, een Fuut met jongen en een Visdief op die wordt aangetrokken door het gladde wateroppervlak en gaat vissen, niet zonder succes. Na twee keer duiken vangt hij (m/v, het geslacht moet ik in het midden laten) een visje dat hij onmiddellijk inslikt. Iets later vangt hij er weer een, ook nu waarschijnlijk een "witje" en ook dat gaat naar binnen. Een snel gevangen derde visje neemt hij dwars in zijn snavel. De Visdief wint hoogte en verdwijnt naar het zuidwesten, gezien de richting op weg naar de kolonie bij het verkeersknooppunt De Nieuwe Meer.

Iedere vogelende Amsterdammer, althans hij die een beetje uit zijn doppen kijkt, kent het verschijnsel van overvliegende Visdieven met vis in hun bek. De richting waarin ze vliegen, is afhankelijk van de plaats in de stad. Zonder vis vliegen ze in elk geval altijd in precies de omgekeerde richting: van en naar De Nieuwe Meer in de meeste gevallen.

Mijn visdief, zoals ik hem voor het gemak maar zal noemen, is een adult exemplaar met een erg gesleten kleed. De tweede staartpen links blijkt afgebroken. Jammer voor het dier, maar het maakt hem voor mij prettig herkenbaar.

Om 11.00 uur is mijn Visdief weer aan het fourageren. Opvallend is dat er genoeg Visdieven hoog over mijn huis vliegen, waarschijnlijk op weg naar het IJmeer. Geen ervan stopt om in mijn gracht te duiken. Mijn Visdief begint intussen opnieuw te fourageren. Na ongeveer vijf minuten vangt hij een visje dat wordt gekropt. Een tweede vangst neemt hij in zijn snavel en opnieuw verdwijnt hij richting De Nieuwe Meer. Ik besluit de tijdstippen te noteren waarop de Visdief in de gracht fourageert.

Tussen 11.00 en 20.30 uur (de laatste keer dat de vogel zijn thuisreis van het Entrepotdok naar De Nieuwe Meer onderneemt) blijkt hij tussen de visbeurten steeds vijf kwartier afwezig. Wanneer hij op zijn visstek is teruggekeerd, vliegt hij als een schaarbek laag over het water. Meestal is het na enkele duiken raak, gemiddeld na zo'n drie keer. Dat gaat die hele zondag door, steeds opnieuw. Iedere visbeurt kost het dier ongeveer tien minuten. Na tien minuten is het dan vijf kwartier wegwezen.

Ik noteerde acht van die visbeurten. Precies op de minuut is dit alles niet genoteerd. Er moest per slot ook af en toe koffie worden gezet en gedronken, terwijl ik ook het sportgebeuren via "Langs de Lijn" moest volgen. De maandag daarop verscheen mijn Visdief niet op zijn stek.

De afstand tussen Entrepotdok en De Nieuwe Meer, dezeer waarschijnlijke broedplaats van mijn Visdief, bedraagt hemelsbreed ongeveer zes kilometer. Voor de vlucht naar de kolonie reken ik 20 à 30 minuten. Dat geeft het dier ongeveer een kwartier tot een half uur om bij de kolonie zij ouderlijke en echtelijke plichten te vervullen. Daaronder vallen het voeren van zijn jongen en het contact met zijn of haar wederhelft.

De vraag is of de Visdief zijn ruig-weer-stek bij toeval heeft ontdekt, of dat hij zoveel ervaring had, dat hij "wist" dat het Entrepotdok bij dit weertype een geschikte fourageerplek was. Vreemd genoeg toonde geen van de overvliegende andere Visdieven deze zondag belangstelling voor de goede stek. Laten we het er voorlopig bij gebrek aan meer waarnemingen maar op houden, dat mijn Visdief zijn visstek deze dag succesvol geheim hield. Hij zal wel gedacht hebben: "volgende keer beter opletten, jij ook Willem".

Willem van der Waal
Binnenkadijk 274
1018 ZJ Amsterdam

AALSCHOLVERS NU EN TOEN

Willem van der Waal

Al eerder heb ik over de lotgevallen van de Artis-Aalscholvers geschreven (v d Waal 1987). In het afgelopen jaar kreeg Artis slechts een enkele maal bezoek van een Aalscholver. Vooral op 12 en 13 juni 1988, toen er tijdens prachtig weer en een zeer krachtige oostenwind duizenden Aalscholvers over Amsterdam vlogen - met lege krop naar west en met volle krop naar oost - bezocht één van de twee voormalige Artis-Aalscholvers de tuin. Waarschijnlijk waren de Aalscholvers door de harde wind en de vele watersporters op het IJsselmeer van hun visgronden verdreven. Het was helaas niet duidelijk welke van de twee een maaltje vis kwam halen.

In 1988 was het broedsucces van de in Artis levende Aalscholvers groot. Zij brachten 13 jongen groot die echter allemaal werden geleewiekt, zodat het experiment van vrijlevende Aalscholverjongen geen doorgang vond. Het blijkt, dat vooral Aalscholvers een gewild ruilobject zijn met andere dierentuinen. Met name de dierentuin van Kopenhagen bleek geïnteresseerd in jonge Aalscholvers (meddeling oppassers).

VERWIJZINGEN

van der Waal, W 1987. Aalscholvers in Artis. Toekomstige broedvogels in Amsterdam?
De Gierzwaluw 25: 62-65.

Willem van der Waal
Binnenkadijk 274
1018 ZJ Amsterdam

